

מיזוג מידע כתוב ודבור

הצעה לפעילות סביב סיפור גבורתו של צוות אלחנן
לעולים חדשים
לתלמידים

הפעילות מיועדת לתלמידים עולים חדשים ברמות א-ב, לעבודה בכיתה בהנחיית מורה.

מטרות:

צילום: אלחנן קלמנון ז"ל

בתחום התוכן

- התלמידים יכירו את סיפור הגבורה של צוות אלחנן שהציל מעל 100 תושבים בעיצומה של מתקפת חמאס על יישובי הדרום בשבעה באוקטובר 2023.
- התלמידים יעמדו על חשיבותה של הלכידות החברתית בחברה הישראלית.

בתחום הדעת

- התלמידים יאתרו מידע משלים בטקסטים כתובים ובטקסט דבור וימזגו אותם לטקסט חדש.

מיומנויות

- קליטה, הבנת הנשמע והבנת הנקרא, והפקה דבורה וכתובה.

קריאה ודיון

קטע א

קראו את הקטע שלפניכם ובצעו את המשימות שאחריו.
תוכלו להקליק על מילה או צירוף מילים בצבע **כחול** כדי לגלות את פירושם, ולהקליק על מילה או צירוף מילים בצבע **ירוק** ולקרוא על הנושא.

מנחם קלמנזון ואיתאל זהר, זוכי פרס ישראל

בתחום תקומה – גבורה והצלה

מעובד מתוך אתר **פרסי ישראל**, משרד החינוך

בשבת שמחת תורה, שבעה באוקטובר 2023, מנחם קלמנזון יצא מביתו יחד עם אחיו אלחנן ז"ל ואחיינו איתאל זהר. המטרה שלהם הייתה להציל את חייהם של תושבים שגרים בקיבוצי עוטף עזה המותקפים.

ביחמתם האישית ומתוך רצונם לתרום ולעזור, הגיעו השלושה לקיבוץ בארי. תושבי הקיבוץ היו לכודים בבתייהם כיוון שהיו מוקפים במחבלים רבים שחדרו לקיבוץ. מנחים, אלחנן ואיתאל נכנסו פעם אחר פעם אל הקיבוץ המותקף כדי להציל את התושבים. את פעולות ההצלה הם עשו מתוך חירוף נפש ולמרות הסכנה לחייהם.

במשך ארבע-עשרה שעות וחצי הם הצילו מעל מאה תושבים. מעשיהם של מנחם קלמנזון ושל אחיו ואחיינו הם מעשים של גבורה עילאית, מסירות שאין לה גבול, ופעולה אזרחית שתשמש דוגמה לדורות.

בשל פעילות זו מנחם קלמנזון ואיתאל זהר קיבלו את הפרס החשוב והיוקרתי ביותר במדינת ישראל, פרס ישראל לתקומה – הצלה וגבורה. את הפרס העניקו להם על גבורתם ועל פעולותיהם שהצילו את חייהם של אנשים רבים.

1. בעקבות קריאת הטקסט כתבו שלוש שאלות שאין עליהן תשובה בקטע ושמעניין אתכם לדעת.

2. הקטע שקראתם הוא **הכרזה** (הודעה לקהל הרחב)
3. על הענקת פרס.

לפניכם רשימת מאפיינים של טקסטים שונים.

- ☐ מידע מנומק ומפורט
- ☐ טיעונים בעד ונגד
- ☐ הוראות והנחיות לפעולה
- ☐ ציטוטים וקטעי דו"שיח

בחרו מאפיין אחד שבא לידי ביטוי בטקסט שקראתם. הדגימו כיצד המאפיין שבחרתם בא לידי ביטוי בטקסט.

קטע ב

לפניכם קטע המפרט את **נימוקי השופטים** על ההחלטה להעניק את פרס ישראל למנחם קלמנזון ואיתיאל זהר. קראו אותו והשיבו על המשימות שאחריו.

תוכלו להקליק על מילה או צירוף מילים בצבע **כחול** כדי לגלות את פירושם, ולהקליק על מילה או צירוף מילים בצבע **ירוק** ולקרוא על הנושא.

נימוקי השופטים על ההחלטה להעניק פרס ישראל למנחם קלמנזון ואיתיאל זהר (צוות אלחנן)

האחים מנחם ואלחנן קלמנזון ואחיינם איתיאל זהר יצאו מביתם ביום שבת שמחת תורה, שבעה באוקטובר 2023, להציל את חייהם של תושבים בקיבוצי העוטף, שכוחות המחבלים לכדו והתקיפו. למרות ההודעה שקיבלו כי אין צורך בהתערבות שלהם וכי עדיף שילכו לביתם, הם לא ויתרו. הם הבינו שיש להם כוח ויכולת להציל חיים. השלושה הגיעו לקיבוץ בארי ונשארו בו. הם נכנסו פעם אחר פעם לתוך הקיבוץ המותקף כדי להציל את תושבי הקיבוץ.

בזמן **המתקפה** בשבעה באוקטובר הגיעו השלושה לקיבוץ העוטף במהירות האפשרית, מתוך רצונם לעזור בכל מה שיוכלו. הם מצאו בשטח ג'יפ צבאי **נטוש**, נכנסו אליו ונסעו בתוך קיבוץ בארי בין מחבלים רבים שנלחמו ותקפו את תושבי הקיבוץ. המוקפה והמותקף. למרות הלחימה במקום הצוות המשפחתי לא פחד והמשיך **לחלץ** ולהציל אנשים רבים.

לאחר שהם הצילו אנשים רבים הם היו בטוחים כי המתקפה הסתיימה, אך אז גילו שיש משפחה נוספת שלכודה בבית חקוקה לעזרה ול**חילוץ**. למרות הסכנה הרבה הם החליטו להיכנס שוב לקיבוץ ולחלץ את המשפחה. כך שלישיית קלמנזון-זהר נכנסו שוב ושוב – פעמים רבות – אל תוך קיבוץ בארי בלי לחשוב על עצמם, אלא רק על האנשים הרבים שיוכלו להציל. במכונית שמיועדת לארבעה נוסעים הם חילצו בכל פעם כעשרה מתושבי קיבוץ בארי, ושוב חזרו פנימה כדי לחלץ אנשים נוספים: זקנים, מבוגרים, ילדים ותינוקות.

המשך בעמוד הבא ←

שלישיית קלמנזון־זהר הצילה מעל מאה תושבים בארבע־עשרה שעות וחצי. את התושבים שהם הצילו הם לא הכירו מעולם, אך עשו זאת רק בגלל שהם ישראלים, יהודים, אחים. הם פעלו תוך סיכון חיים עצמי גדול במיוחד, כיוון שמחבלים רבים היו באותו זמן בבארי.

למרבה הצער, באחד הבתים הסתתר מחבל שפגע באלחנן קלמנזון והרג אותו. מנחם ואיתיאל המשיכו בחילוץ עוד שעות ארוכות אחר כך, והצילו – במסירות ובגבורה בלתי נתפסת – למעלה ממאה אנשים. לצוות הוחלט לקרוא "צוות אלחנן", על שמו של אלחנן, אשר הוביל את הכוח ונהרג.

נוסף לכול, צוות אלחנן הקפיד לשמור על כבודם הבסיסי של התושבים שהם חילצו מהקיבוץ. הם אפשרו להם להתלבש ולקחת את החפצים האישיים שלהם. דקות אלו של המתנה עלולות היו לעלות להם בחייהם, אבל הם העדיפו להסתכן כדי לתת לניצולים את האפשרות לקחת את החפצים היקרים להם. הֶרְגִּישוּת הרבה של צוות אלחנן כלפי תושבי בָּאֵרִי היא דוגמה נוספת לגְדוּלָה שלהם.

השעות הארוכות שבהן לְחַמָּה שלישיית קלמנזון־זהר על הצלת חייהם של תושבי בארי הפכו לסמל של גבורה ואומץ לב.

לצערנו, אלחנן קלמנזון ז"ל, ראש הכוח ומוביל הצוות נהרג בזמן הפעולה, ולמרות זאת החלטנו להעניק את הפרס לכל "כוח קלמנזון": אלחנן, אחיו ואחיינו.

על גבורה עִלְאִית, מסירות שאין לה גבול ופעולה אזרחית שתשמש דוגמה לדורות, אנו גאים לבחור במנחם קלמנזון ואיתיאל זהר לקבלת פרס ישראל לתקומה – הצלה וגבורה.

4. לאילו מהשאלות שכתבתם קיבלתם תשובה בטקסט זה?

5. פרס ישראל מוענק מדי שנה לישראלים שתרמו תרומה חשובה לחברה, לתרבות, למדינה ולמחקר.

מתוך הסיפור של "צוות אלחנן" והנימוקים של השופטים למתן הפרס, כתבו מדוע אנשי "צוות אלחנן" מתאימים לקבל את פרס ישראל לתקומה וגבורה אזרחית. הסבירו את דבריכם על פי הקטע.

האזנה לנאום

מנחם קלמנזון ואיתיאל זהר קיבלו את פרס ישראל. במהלך טקס קבלת הפרס נשא מנחם נאום. בנאום שלו הסביר מנחם **מה הייתה הסיבה** שגרמה ל"צוות אלחנן" לסכן את חייו ולצאת לפעולת החילוץ על דעת עצמו, בלי שביקשו ממנו.

1. לחצו להאזנה [לנאום](#)¹, וענו על השאלה שלפניכם:

מה גרם למנחם, לאלחנן ולאיתיאל (צוות אלחנן) לסכן את חייהם כדי להציל אזרחים ישראלים.

2. בסוף דבריו מנחם מקווה לעתיד טוב יותר לחברה הישראלית.
האזינו [לנאום](#) פעם נוספת, וכתבו **מה הוא מאחל לחברה בישראל ומה הוא מבקש ממנה?**

¹ הנאום מעובד על בסיס המקור. הקראתו בוצעה על ידי קריין ואיננה בקולו של מנחם.

כתיבה

לפניכם כמה מטלות כתיבה. בחרו אחת מהן ופעלו בהתאם להנחיות. תוכלו להיעזר גם בטקסט הכתוב של הנאום של אלחנן בטקסט קבלת פרס ישראל [כאן](#).

1. קטע מידע

לקראת שבוע התקומה והגבורה הוחלט להקים בבית הספר את "קיר הגבורה", ועליו תמונות של גיבורי המלחמה וסיפוריהם. לפניכם תמונה של צוות אלחנן. כתבו מתחת לתמונה את סיפור הצוות בקצרה התייחסו למטרה ולסיבה לפעילותו.

בכתיבתכם שלבו מידע מן הטקסטים שקראתם ומן הנאום ששמעתם. הקפידו על טקסט לכיד ומקושר. כתבו בהיקף של 100-150 מילים.

בתמונה מימין לשמאל: איתיאל זהר, מנחם קלמנזון, אלחנן קלמנזון ז"ל (צילום: אלחנן קלמנזון ז"ל).

2. מכתב תודה

כתבו מכתב תודה קצר למנחם ולאיתיאל. ספרו להם מה הרגשתם כשמעתם על הפעולות שלהם ומדוע אתם מעריכים אותם.

בכתיבתכם שלבו מידע שלמדתם מן הטקסטים שקראתם ומן הנאום ששמעתם. הקפידו על טקסט לכיד ומקושר. כתבו בהיקף של 100-150 מילים.

3. כתבה

כתבו כתבה קצרה לעיתון בית הספר על מעשה הגבורה של צוות אלחנן. תארו בקצרה מה קרה, מי היו הגיבורים ומה הם עשו.

בכתיבתכם שלבו מידע שלמדתם מן הטקסטים שקראתם ומן הנאום ששמעתם. הקפידו על טקסט לכיד ומקושר. כתבו בהיקף של 100-150 מילים.

הנאום של מנחם קלמנזון בטקס קבלת פרס ישראל²

אנו נמצאים כאן בטקס הסוגר את ימי הקוממיות של עם ישראל המתחילים מליל הסדר, דרך יום השואה, יום הזיכרון ויום העצמאות. טקס המבטא את הרוח הגדולה בעמנו ועונה על השאלה "למה" – למה אנחנו פה. השאלה שאנו שואלים את עצמנו פעמים רבות אחרי השנה הקשה שעברנו.

בשבת בצהריים, אלחנן, אחי שחסר לי מאוד ביום הזה, קרא לאיתיאל ולי לצאת איתו לדרום, בלי להסביר למה זה חשוב. הוא קרא לנו, והלכנו אחריו. "את אחיי אנוכי מבקש". ידענו את הסכנה ולמרות הפחד בחרנו להיכנס פעם אחר פעם ולהציל את אחינו. לא שאלנו את עצמנו למה אנחנו עושים את זה, ה"למה" היה ברור. באמצע אותו הלילה היינו כבר עייפים, אך למרות הפחד לא יכולנו להפסיק, כמו שהסביר איתיאל: "כאשר אתה יודע שאחיד בסכנה, אין לך באמת חופש בחירה."

כשהגענו לבית משפחת מאיר בבארי, מיכל סירבה לפתוח את דלת הממ"ד, היא ואחותה פחדו מדי. מיכל מבעד לדלת התחננה אליי: "תדבר, שנשמע את העברית שלך", והיא לא פתחה עד אשר צעקתי אליה "שמע ישראל, ה' אלוהינו ה' אחד". והדלת נפתחה מיד. לא הייתה זו תפילה, זו הייתה צעקה: "אני יהודי, אני פה בשבילך, בבקשה תפתחי את הדלת." אלחנן קרא לאיתיאל ולי לצאת איתו לדרום, בלי להסביר למה זה חשוב. הוא קרא לנו, והלכנו אחריו. "את אחיי אנוכי מבקש"

באותו היום אלפי לוחמים יצאו אל רחבי העוטף מתוך ערבות הדדית עמוקה. אנשי עבודה, אנשי חינוך ומחקר עזבו הכול וסיכנו הכול. והכול הם עשו מתוך אהבה והרגשה של גורל משותף ודרך משותפת. לא אשכח ששאלו אותי, "מדוע הלכתם, הרי הם בני קיבוצים ואתם מתנחלים?". הרגשתי ואני עדיין מרגיש כאב מעצם השאלה.

² מעובד עלפי [נאום מנחם קלמנזון בטקס הענקת פרסי ישראל תשפ"ד](#)

אלחנן שאהב את משפחתו וידע היטב את הקשיים ואת החסרונות של העם הזה, אף על פי כן הוא בחר להסתכן ולהילחם, כי הוא ידע שהעם שלו ראוי לכך.

בחודשים האחרונים נפגשנו כולנו: בני משפחות חטופים ומשפחות שכולות, שאיבדו בן, או אח. באנו ממקומות שונים אבל הכאב של כולנו הוא משותף. קשה להבין עד כמה החדר היה מלא בכאב של אמא דואגת ואבא כואב, וכולם דואגים למדינה, לחיי אדם ולחטופים, למרות שהדעות של כל אחד הן דעות שונות-הכאב משותף. הקשבנו, התווכחנו, הסתכלנו בעיניים והתמלאנו ברגשות של אהבה ואחדות ובעזרת השם מההקשבה עוד יצמח התיקון של החברה שלנו.

היו ימים שבהם שכחנו את ההקשבה, הרשינו לעצמנו לתקוף ללא רחמים, וכאשר הביקורת הופנתה כלפינו הזדעזענו שחושדים בנו בדברים שכלל לא העלינו על ליבנו, וחזרנו לתקוף איש את חברו. שכחנו שגם כאשר העם הזה יוצא למחאות ולוויכוחים, זה מהסיבה שגורל המדינה היחידה שיש לנו חשוב לכולנו. שכחנו שבכולנו עדיין קיימת אהבת אחים.

ומאח לא נפרדים, בשביל אח עושים את הכול. כמו כל אהבה לאח, לא משנה כמה מבקשים ממך להסביר, לא תמיד אפשר לספר מה הופך את אחיך להיות כל כך מיוחד ולמה לעולם לא יהיה לו תחליף, כי מעל הכול, האהבה לאח, היא כי הוא אח. אך כשצריך בכל זאת להסביר ולדבר על אהבה לאח, כל מה שאפשר זה להצביע על הקווים המיוחדים שבאישיות שלו, אשר מסבירים ונותנים תשובה לשאלת ה"למה", למה אנחנו אוהבים את אחינו, את עמנו.

מכובדיי, יושבים לפניי אנשי רוח, אנשי מעשה וחוכמה. אתם שמלאים ביצירתיות ובהתמדה – אתם דוגמה למסירות ולערכים – אתם, עם ישראל כולו- התשובה לשאלה "למה"?! אתם האור של העם על גווניו השונים, אור לגויים, העובר לאורך כל הדורות ומבקש לשמור על החלום של תיקון העולם מתוך מלחמת הקיום שלא נגמרת של העם היהודי.

אתם מתחומי המדעים המציעים את עם ישראל לעבר הצלחות, סקרנות ועליונות טכנולוגית, בחקר המוח ובמציאת תרופה לחולים ברפואת הנפש וברפואת הגוף. אתם - אנשי תרבות וקולנוע, אנשי תקשורת ועיתונות. כולכם כאן. נשים וגברים שעזרו למשפחות השכולות, למשפחות הנעדרים וכאלו שמקדישים את חייהם לנתינה ולהתנדבות. כולם כאן. ויחד נתאבל, ויחד נבנה את אשר נהרס. ויחד גם נמשיך את המסע של העם המופלא הזה.

מכובדיי, אתם, יחד עם אלפי גיבורים ואנשי עשייה מספרים מי הם אחינו - בית ישראל, ועונים בכך בצורה עמוקה ביותר לשאלה "למה?". למה לא נעזוב את אחינו בדרום ובצפון, את אחינו שנלחמים ואת משפחותיהם התומכות – את אחינו שלחמו ונפצעו, את אלו שאפשר לראות את הפציעה שלהם ואלו שפציעתם אינה נראית. למה לא נשכח את אחינו, אזרחים, לוחמי כיתות הכוננות בעוטף ולוחמי כוחות הביטחון שנפלו בקרבות, ומעשי גבורתם עוד יסופרו בספר דברי ימי ישראל. למה לא נשכח את אחינו ואחיותינו החטופים בידי מחבלים רוצחים, ומדי יום נתפלל ונפעל לחזרתם. לא עוד נריב בלי לראות את כל הטוב שבעם הזה, כי דמי אחינו צועקים אלינו מהאדמה: "שומר אחי אנוכי."

תודה לאלחנן, על השיעור הזה ועל רבים אחרים. לאיתאל, על השותפות בלחימה גם ברגעים הקשים ביותר. תודה להוריי על החינוך שקיבלנו לתורה, לאהבת אדם ולמסירות בתיקון העולם. לשלומית ולילדים, שממשיכים את דרכו של אלחנן ז"ל בעשייה ובהתמודדות יומיומית. תודה לאילת אשתי, שעלתה לבדה לארץ ובכל יום מספרת לי מחדש למה הגיעה לכאן.

אסיים במילותיו של אחי שבהן חתם את מכתבו לשלומית: "האמנתי בדרך, האמנתי בשוב עמנו לארצנו והאמנתי במעשה קטן שמחולל הרבה, דגש קטן שיציל חיים. אם אמות במלחמה על הארץ, שיזכרו ויזכירו שאין מדובר בעוד מלחמה או אינתיפאדה או שטות אחרת. מדובר באותה מלחמה ארוכה על ארצנו ועל זהות עמנו הנמשכת כבר כמעט 150 שנה. רציתי וניסיתי להיות אדם, להיות יהודי."

פירושי מילים

קריאה ודיון		
פירושי מילים לקטע א		
<u>חזרה לקטע א</u>	בנייה מחדש	תקומה
	בן האח או בן האחות	אחינו
	סיכון חיים	חירוף נפש
	בדרגה האנושית הגבוהה ביותר	עילאי
פירושי מילים לקטע ב		
<u>חזרה לקטע ב</u>	התנפלות, קרב קשה לשם השמדה או כיבוש שטח	מתקפה
	עזוב, שעזבו אותו	נטוש
	להוציא ממקום שקשה לצאת ממנו. להוציא ממקום מסוכן	לחלץ
	הצלה, הוצאה ממקום שקשה לצאת ממנו	חילוץ